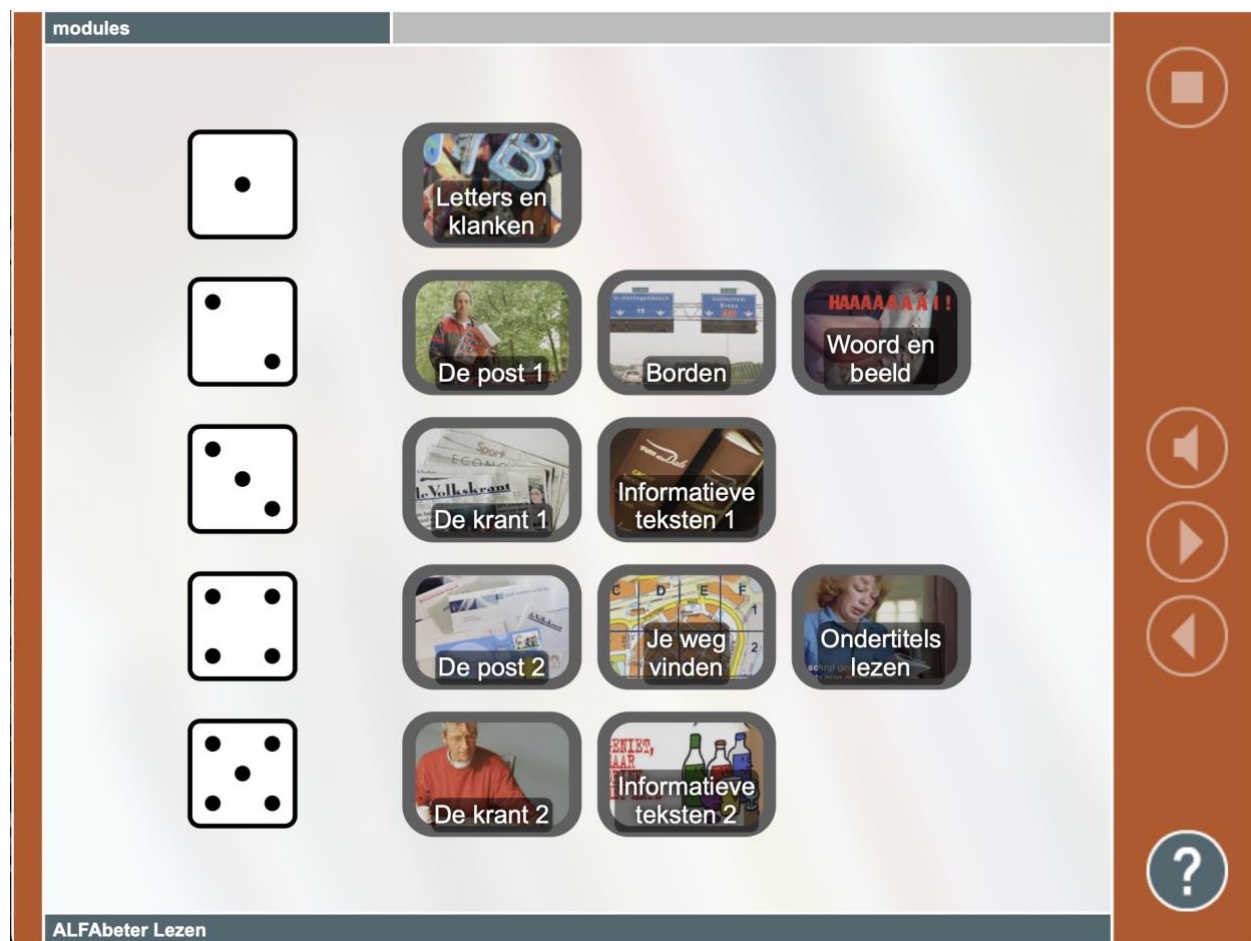


Alfabeter Lezen



Handleiding
2026

www.alfabeter.nl/lezen
contact@alfabeter.nl

Het programma

Alfabeter Lezen is een online oefenprogramma om beter te leren lezen, waarmee laaggeletterde NT1-cursisten zelfstandig aan de slag kunnen. Voor NT2-cursisten die redelijk Nederlands kunnen verstaan is het daarnaast ook een goede luisteroefening. Het is vooral de bedoeling dat de cursist zich op zijn gemak voelt, dat hij zich uitgenodigd voelt om in het programma rond te kijken en dat hij zonder druk onderdelen durft te kiezen en te maken.

Beter leren lezen

Doel van het programma is beter leren lezen. De oefeningen in het programma zijn gericht op het leren lezen van letters, woorden en zinnen in een zinvolle context. De keuze voor zinvolle, herkenbare en zoveel mogelijk authentieke teksten zorgt ervoor dat de informatie die opgenomen moet worden, nauw aansluit bij al aanwezige kennis. In de oefeningen geeft deze inhoudelijke redundantie optimaal de ruimte voor het leesproces.

Multimediaal

De combinatie van tekst met beeld en audio geeft de cursist snel inhoudelijke informatie, waarmee hij al een idee kan krijgen over de inhoud van de gehele tekst en vervolgens de tekst gericht kan ontcijferen. Hij zit minder vast aan het decoderen van alle letters, zal sneller woorden kunnen identificeren en de betekenis van zinnen achterhalen.

Meeleesteksten

Het programma is rijkelijk voorzien van meeleesteksten, waarbij de cursist gedwongen wordt sneller te lezen. Door de snelheid te verhogen, wordt de werking van het kortetermijngeheugen geoptimaliseerd en slaagt het er nu wel in nieuwe en bekende informatie tot een nieuw geheel samen te voegen.

Auditieve ondersteuning

Alle teksten op het scherm zijn als audio oproepbaar: de meeleesteksten, de oefenteksten, de antwoorden en alle andere tekstelementen die een rol spelen in de oefeningen. Daardoor zijn niet alleen de meeleesteksten, maar ook alle andere teksten in het programma geschikt als (mee)leesmateriaal. Bovendien helpt dit hulpmiddel bij het vergroten van de durf om oefeningen te maken die de cursist anders misschien te moeilijk lijken.

Frans en Mia

Leren lezen wordt soms belemmerd door problemen die de cursist tegenkomt in zijn relatie met de buitenwereld en in relatie met zijn opvattingen over zichzelf als lezer. Het programma probeert dit soort problemen op weg te nemen door aan het begin van elke module de figuren Frans en Mia op te laten treden. Zij werkten bij hetzelfde bedrijf en konden allebei niet goed lezen en schrijven, maar werden op een gegeven moment gedwongen om het alsnog te leren. Mia heeft dat gedaan en er is een wereld voor haar opengegaan. Frans durfde niet en is zijn baan kwijtgeraakt. Jaren later komen ze elkaar weer tegen en vertellen elkaar over hun ervaringen. In hun dialogen zullen veel cursisten zichzelf herkennen, maar vooral ontdekken dat je daar net als Mia zelf van alles aan kan doen. De gesprekken zijn ook heel geschikt om in de groep samen te bekijken en bespreken.

Fouten maken mag

Daarnaast helpt het dat cursisten zelfstandig met het programma kunnen werken, zonder dat er meteen iemand over de schouder meekijkt en ziet wat je allemaal fout doet. De cursist kan eindeloos fouten maken en oefeningen herhalen (waarbij de antwoorden elke keer in een andere volgorde worden aangeboden) of een ander onderdeel kiezen als hem dat leuker lijkt.

Naar gelang het proces vordert, kan de beginnende lezer met minder informatie-input volstaan en merkt hij tot zijn verbazing dat hij echt begint te lezen.

Meer weten?

Meer over het leren lezen door volwassenen is te vinden in het boek *Lezen, doe het maar!* van Jos Ruijs, <https://eburon.nl/?s=lezen%2C+doe+het+maar>. Ook verkrijgbaar als e-book <https://www.alfabeter.nl/boek>

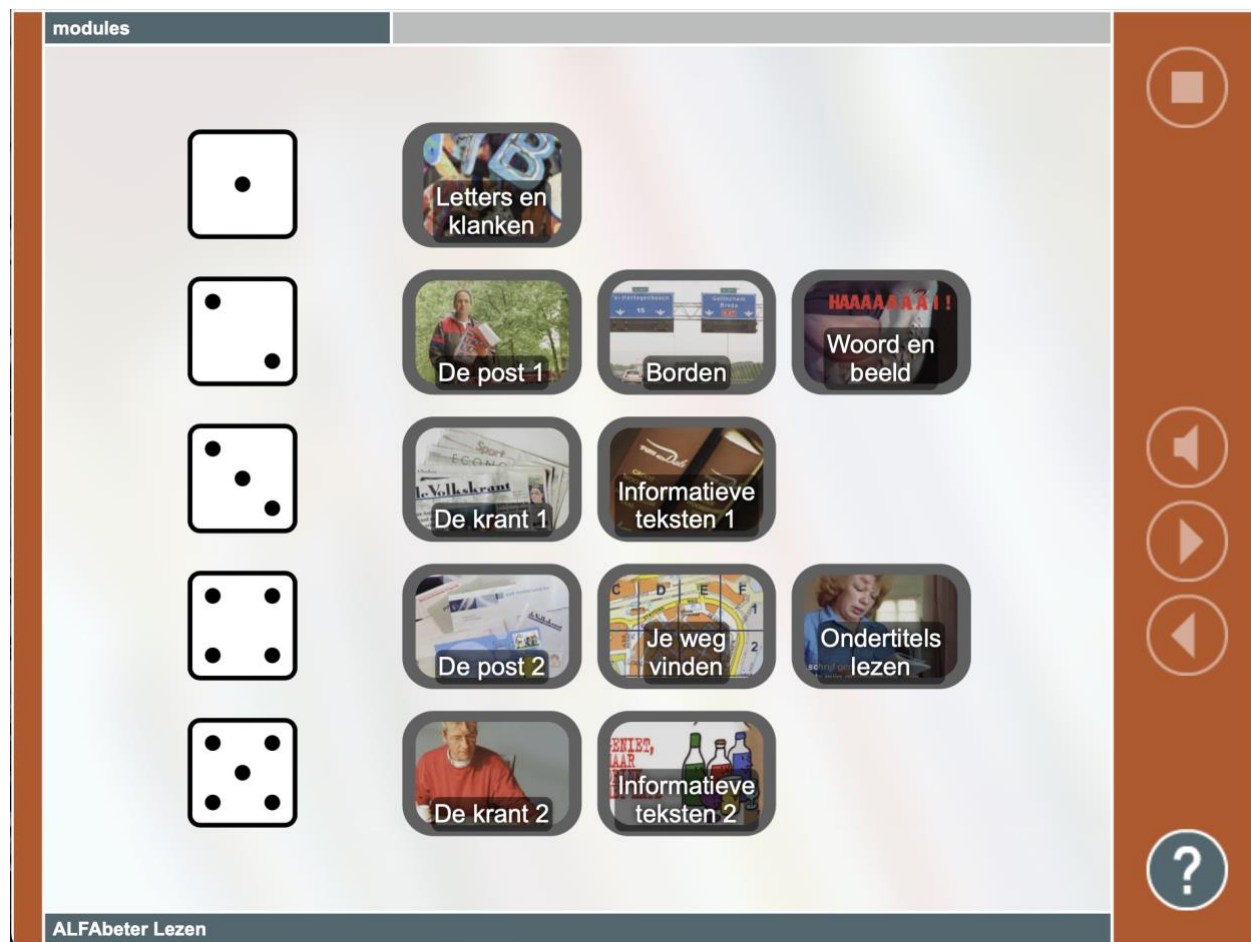


De modules

Alfabeter Lezen bestaat uit tien inhoudelijke modules en een losse oefenmodule: *Letters en klanken* (dobbelsteen 1).

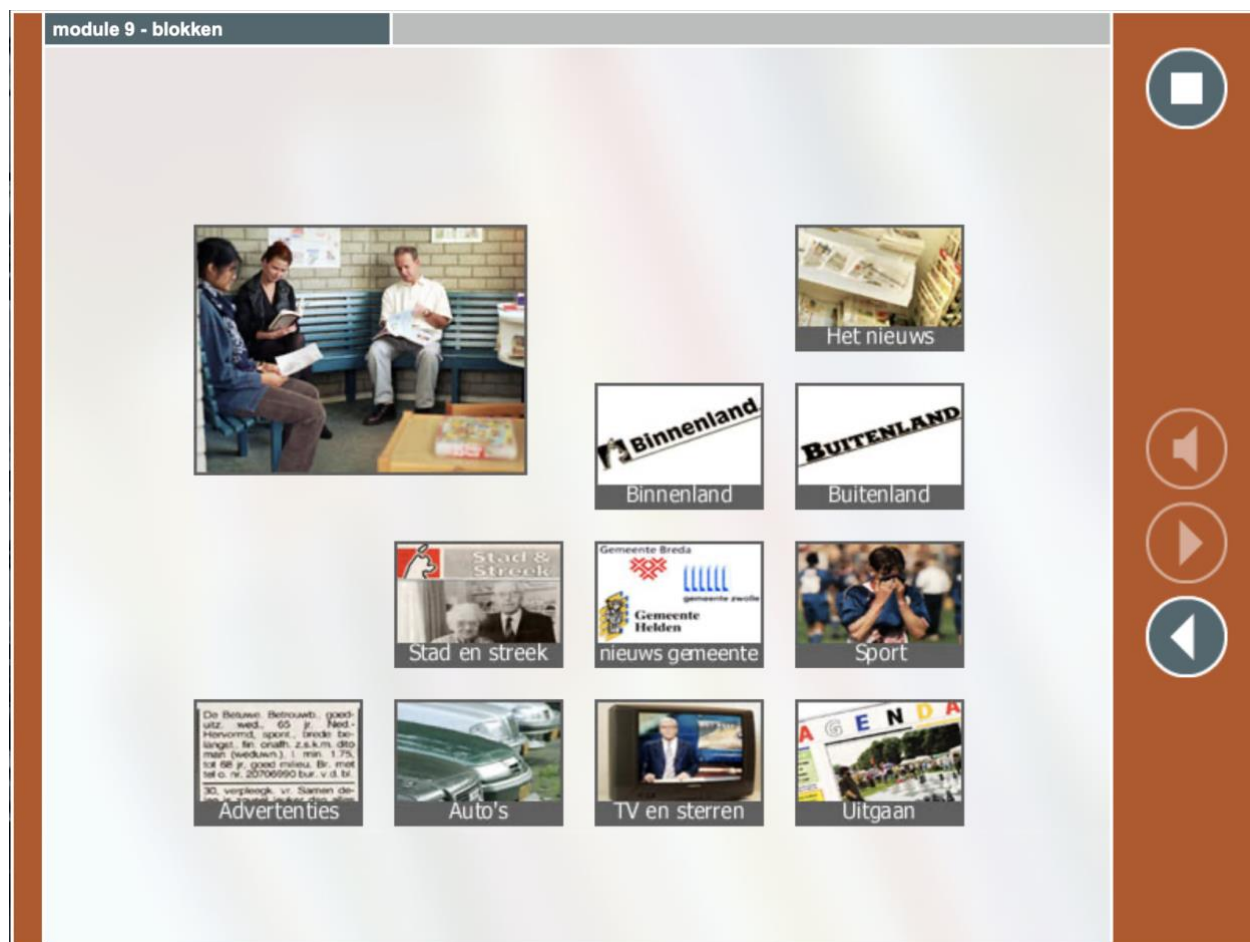
In de inhoudelijke modules komen onderwerpen en de daarbij behorende authentieke teksten aan bod waar cursisten in het dagelijks leven mee in aanraking komen, zoals post, borden, plattegronden, het nieuws, informatieve teksten of de ondertitels op tv.

De inhoudelijke modules lopen langzaam op in niveau van Instroom naar 1F (dobbelsteen 2 t/m 5).



De blokken

Elke module bestaat uit tien blokken met oefeningen. Voor de blokken is gekozen voor inhoudelijke onderwerpen en niet voor een indeling in talige aspecten. Daardoor kan de cursist kiezen voor onderwerpen die hem interesseren én, wat belangrijker is, hij doet op dat moment al contextinformatie op en kan op dat moment al verwachtingen opbouwen over de inhoud van het blok.



Frans en Mia

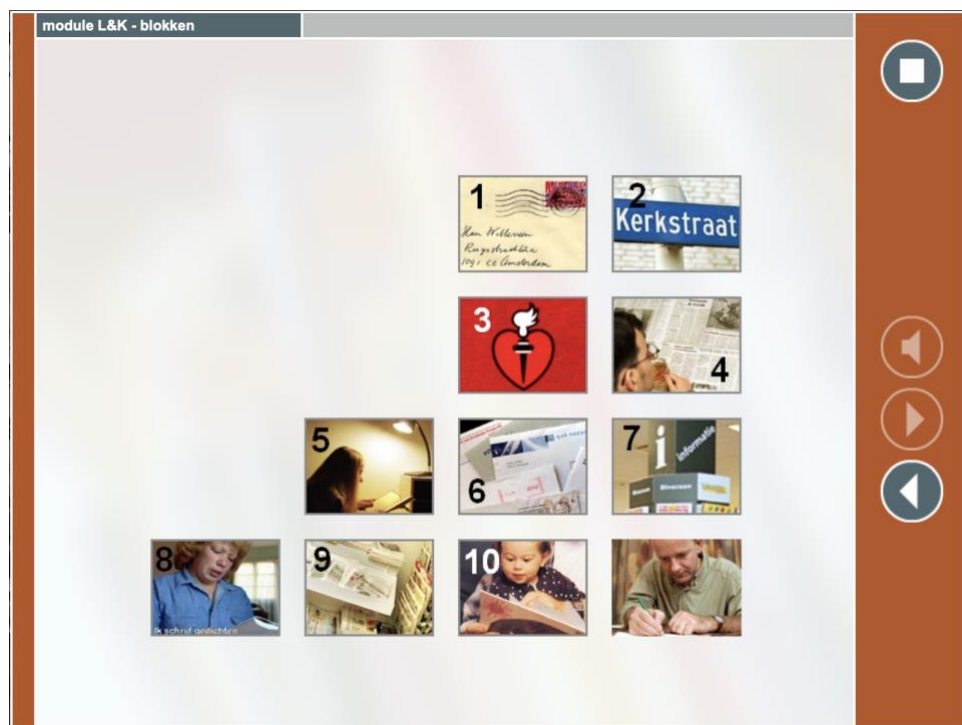
Links bovenaan in elke module staat een dialoog tussen Frans en Mia. Zij kennen elkaar van de lees- en schrijfcursus. Frans was al snel afgehaakt, maar Mia heeft de cursus met succes afgerond. Ze komen elkaar nu in allerlei situaties tegen en Mia probeert Frans te helpen, maar dat blijkt nog niet zo makkelijk!

Letters & klanken

Voor cursisten die ook graag apart willen oefenen met de klank-tekenkoppeling, is er de extra module *Letters & klanken*.

Daarin kunnen ze oefenen met:

- auditieve en visuele analyse (hoeveel klanken/woorden hoor je, hoeveel letters/woorden zie je)
- visuele discriminatie (welke letters/woorden zijn hetzelfde)
- auditieve en visuele synthese (maak het woord/de zin)



In elk blok staat één zin centraal:

1. Ik haal de post.
2. Geert ziet het bord.
3. Ik hou van Maud.
4. Teun leest de krant.
5. Dat kost tien cent per boek.
6. Ruud scheurt de brief door.
7. Hein zoekt de weg.
8. Job kijkt naar Spoorloos.
9. Ajax wint thuis de cup.
10. Ik hang met een boek op de bank.
11. Frans leest en schrijft.

In blok 1 t/m 10 wordt geoefend met de meest voorkomende klanken uit onze taal:

- korte klinkers: a, e, stomme e, i, o, u
- lange klinkers: aa, ee, ee(r), oo, oo(r), uu
- twee(teken)klanken: ei/ij, ou/au, ui, ie, oe, eu, eu(r), ng, nk, (ch)
- medeklinkers: b, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v, w, z

In het elfde blok wordt geoefend met medeklinkercombinaties.

De oefeningen



Tekst meelesen

Deze tekst wordt voorgelezen. Met de pauzeknop kun je het voorlezen stilzetten en met de playknop weer verder laten gaan. Als de hele tekst is voorgelezen, verschijnt er rechtsonderaan een tijdmeter. Klik op de linkerknop om de meter te starten. Lees dan zelf de tekst en klik op de rechterknop om je tijd te zien. Klik op de afzonderlijke woorden of zinnen om ze nog eens te horen. Klik op de 'terug naar begin'-knop om de hele tekst nog eens te horen.



Ondertitels lezen

Je kunt hier een videofragment bekijken, waarbij je zelf de videoknoppen kunt bedienen. De eerste keer wordt het hele fragment op normale snelheid getoond. De tweede keer stopt hij bij elke nieuwe ondertitel en kun je rustig de tekst lezen. Als je op de ondertitel klikt, kun je hem nog een keer horen. Met de playknop ga je naar de volgende ondertitel. Met de dubbele pijltjes kun je snel van ondertitel naar ondertitel springen.

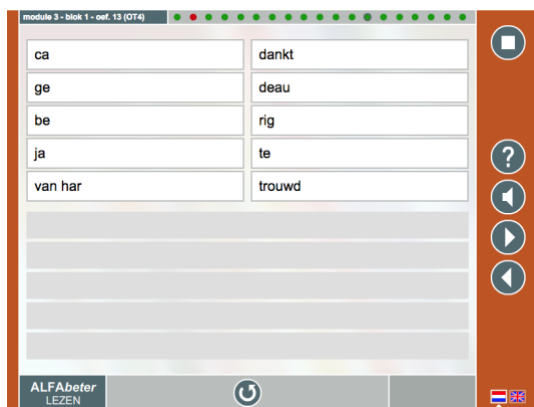


Husselwoord of -zin

Kijk naar de afbeelding en luister naar het woord of de zin. Onder het plaatje staan letters of woorden door elkaar, soms ook met verkeerde ertussen. Klik de letters of woorden in de goede volgorde aan om het woord of de zin te maken. De goede letters of woorden worden groen, de foute rood. Dan kun je het nog eens proberen. Als het weer niet goed is, verschijnt de goede oplossing en ga je automatisch naar het volgende plaatje.

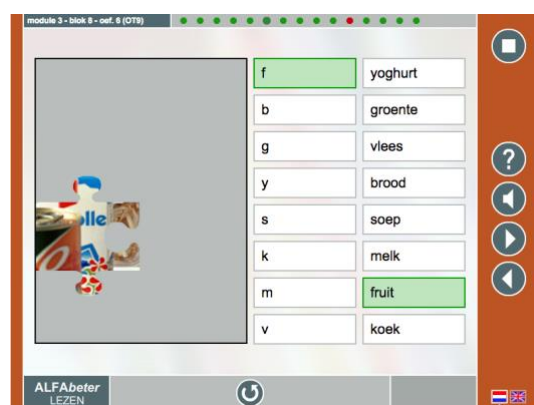
Door in het hele programma met de muis boven een woord te gaan staan, wordt het woord (of de zin) voorgelezen door een duidelijke stem.

Op een tablet heb je natuurlijk geen muis. Om tekst te laten voorlezen klik je op de voorleesknop of houd je je vinger een seconde op een woord.



Matchvraag

Je ziet hier twee rijen met woorden of zinnen die bij elkaar horen. Klik in beide rijen op een woord of zin. Goede combinaties blijven staan, de foute worden rood en verdwijnen. Dan mag je nog eens proberen.



Matchvraag met puzzel

Je ziet hier twee rijen met letters of woorden. Luister naar de vraag en klik steeds op de beide letters of woorden die bij elkaar horen. Elke goede combinatie wordt groen, wordt uitgesproken en levert een stukje van de puzzel op. Bij een foute combinatie worden de beide woorden of zinnen weer wit.



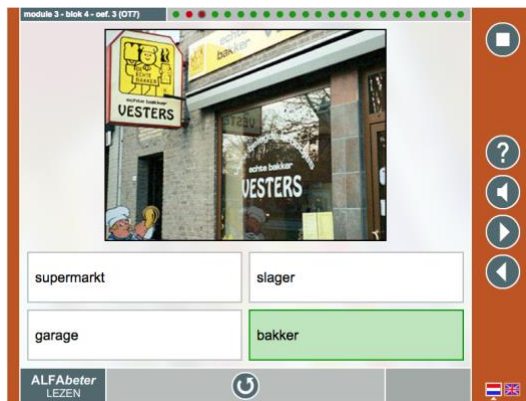
Gatentekst

Je ziet hier een aantal woorden en een tekst met lege plekken. Sleep de woorden naar de juiste lege plekken. Laat het woord los als er een wit vlakje verschijnt. Als je helemaal klaar bent, worden de goede woorden groen. De foute worden rood en springen terug. Dan kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, zet het programma alle woorden op de goede plek.



Volgordevraag

Je ziet hier vijf woorden of zinnen in de verkeerde volgorde. Sleep ze in de goede volgorde naar de lege vakken rechts. Klik op nakijkknop om te zien of je het goed hebt gedaan. Op je tablet is dat niet nodig. Wat goed is wordt groen en blijft staan. Wat fout is, wordt rood en springt terug. Dan kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, laat het programma de goede volgorde zien. Als alles goed staat, wordt de hele tekst voorgelezen.



Meerkeuzevraag 1 goed

Je ziet hier een afbeelding en een aantal antwoorden. Luister naar de vraag en klik op het juiste antwoord aan. Een goed antwoord wordt groen, een fout antwoord wordt rood met auditieve feedback. Hierna kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, geeft het programma het goede antwoord.



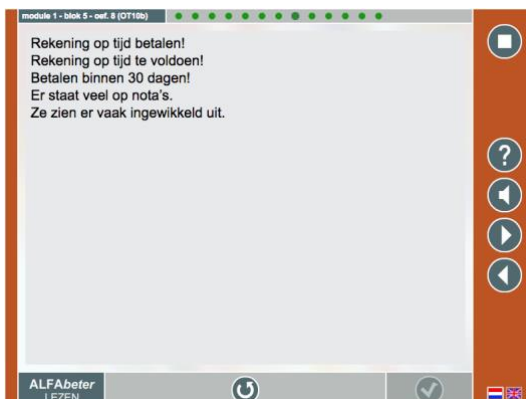
Meerkeuzevraag meer goed

Je ziet hier een afbeelding en een aantal antwoorden. Luister naar de vraag, klik op de juiste antwoorden en klik daarna op de nakijkknop. Goede antwoorden worden groen, foute worden rood. Hierna kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, geeft het programma de goede antwoorden.



Meerkeuzevraag met afbeeldingen

Je ziet hier een aantal afbeeldingen die je kunt aanklikken. Luister naar de vraag, klik op de goede afbeeldingen en klik op de nakijkknop. Goede antwoorden worden groen, foute worden rood. Hierna kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, geeft het programma de goede antwoorden.



Letters of woorden in een tekst aanklikken

Je ziet hier een tekst waarin je letters of woorden kunt aanklikken. Luister naar de vraag, klik op de goede letters of woorden en klik op de nakijkknop. Goede antwoorden worden groen, foute worden rood. Hierna kun je het nog eens proberen. Als het dan nog niet goed is, geeft het programma de goede antwoorden.

Alfabeter Lezen als Web-app



Voor de beste gebruikerservaring is het mogelijk om Alfabeter Lezen via de browser als app te installeren op zowel desktop, laptop als tablet.

Voordelen:

- Groter werkveld (volledig scherm)
- Browserbalk vervalt

Zoek online hoe je via de browser een website als app installeert.